

A horvátok.

SZEGED, november 6.

I.

(Kn.) Bár volna okunk a hűtlenné lett horvátok mai sorsán kárörvendeni, mégis a 800 esztendő szoros politikai kapcsolat után az elszakadt testvér sorsa lehangelőleg érint bennünket. Nagy bajaink dacára élénk figyelemmel kísérjük a horvátországi eseményeket és az elszakadás után is ügyelünk minden mozzanatra, jelenségre, ami az ő földjükön előfordul.

Politikai hibák, miket mindkét oldalon, a magyarok is és a horvátok is e követték, a szinte naponként nagyobbodó *irigység* következtében beálló *féltékenység* a horvátok oldalán, ennek a bajnak *fel nem ismerése*, de még inkább annak teljes *negligenciája* a magyarság részéről, ha nem is teszik érthetővé, mégis megmagyarázzák a horvátoknak az elszakadását. A horvátok az előretörő magyarságtól nemzeti létüket féltették. Ez oktan félelem igazságtalanná tette őket és kulturális és gazdasági előrehaladásukat csak azért nem nézték jó szívvel, mert azt hitték, hogy megerősödve kultúrában és gazdaságilag az 1868-iki kiegyezésben biztosított *nemzeti létüket*, nem nemzetiségüket, absorbeálni fogjuk. Azt hitték, hogy *a mi erősbédésünknek az ő gyengeségüknek kell előidézni*, holott egymásra utaltságunk következtében a mi kulturális és gazdasági erőnk fejlődésével egyenes arányú volt a horvátok hason-erőinek fejlődése. Azonban nemcsak az utóbb lezajlott évtizedek folyamán, hanem már előbb is volt egy közös hatalmasságunk, amelynek eminens érdeke volt a két nemzet közé: a magyar és a horvát közé éket verni; nem engedni, hogy ez a két, a földrajzi összefüggés, a sok százados politikai kapocs, a közös civilizáció és a nyugati civilizáció érdekében közösen öntött vér következtében egymásra utalt nemzet egymásra is találjon. *Folytonos és mélyreható volt az uszítás*. Ez tette lehetővé az elszakadást, amelynek talaja régtől fogva megművelt volt.

Az elszakadást nem a világháború szomorú vége okozta, az csak kitérésre birta a régtől fogva lappangó vágyat, amit a világháború egyidőre háttérbe szorított. Azok előtt, kik a népek, a nemzetek erejét nem az ezek által produkált nyers erőnek nagysága alapján mérik, hanem ezeknek értékét a bennük rejlő pszichikai tulajdonságok alapján mérlegelik, tanulságosan érdekes az a körülmény, hogy a horvátok a szerbek, fajrokonai ellen indított harcba *sokkal nagyobb lelkesedéssel indultak* és vettek abban részt, mint akár-melyik más nemzete és népe a volt monarchiának. Sokatmondó jelenség ez a jövő kialakulásra nézve is, bárha a horvátok a monarchia összeomlása és az ő elszakadásuk következtében éppen a szerbeknek, az ő legnagyobb ellenségüknek lettek az uszályhordozói.

A NEMZETGYÜLÉS JÖVŐHETI MUNKARENDJE. A nemzetgyűlés a jövő hét csütörtökéig a földbirtokreformot tárgyalja, amikor ezt a tárgyalást megszakítják és a békeszerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot tűzik napirendre.

A nemzetgyűlés.

BUDAPEST, november 6.
(Magyar Távirati Iroda.)

A nemzetgyűlés mai ülését 11 órakor nyitotta meg Rakovszky István elnök. A nemzetgyűlés tárgyalás alá vette és egyhangulag elfogadta nagyatádi Szabó István és társainak indítványát, hogy a földbirtokreform-javaslat tárgyalásának idejére 8 óras üléseket tartsanak. A Ház hétfőtől kezdve délelőtt 10—2 és délután 4—8 óráig ülésezik.

Ezután áttértek a földbirtokreform tárgyalására.

Elsőnek gróf Széchenyi Viktor szólalt fel, aki Grieger tegnapi beszédével foglalkozott és helyteleníti, hogy osztálygyűlöletet visznek be a vitába. Aki Grieger tegnapi beszé-

dét hallotta, azt hiheti, hogy az arisztokrácia 3—4 ember kivételével csupa gazemberből és hülyéből áll, o'yan emberekből, akik kizárólag mulatozással foglalkoznak, a néppel semmitsem törődnek és vagyonuk jórészt hazaárulásból szerezték. Ezt a legerélyesebben visszautasítja.

Orbók Attila: Sok igazság van benne.

Gróf Széchenyi Viktor: Amikor Grieger tegnapi beszédét hallotta, a kommün jutott eszébe, csak hogy most ezt a beszédet a vallásosság selyempapírjába takarva adták elő. Ugy látszik, sokat foglalkozott a szónok Ágoston Péter könyvével és ennek hatása alatt tett ilyen nyilatkozatokat.

Egy szegedi geologus szenzációs tudományos fölfedezése.

Köszénpalákat talált a Bükk-hegységben. —
Lesz-e gyakorlati haszna a fölfedezésnek?

SZEGED, november 6.

(Saját tudósítónktól.)

Azon a tényérnyi földdarabon, amelyet Csonka-Magyarországnak nevezünk, mindössze néhány hegy-csúcsot hagyott meg számunkra szomszédaink falánksága s az ántant sokszor méltatott jóakarata. A természet azonban mintha csak oltalmába venné ezt a szerencsétlen, földhözragadt népet, gondoskodik arról, hogy a megmaradt területeken értékes kincsekkel ajándékozza meg az országa kétharmadával megrobolt nemzetet.

Éjszak-Magyarországnak ugyszólván egész hegykoszorúja idegenné lett s nekünk mindössze az Alföldet védő Bükk-hegység maradt meg a szomszédos Mátra és Cserhát déli lejtőivel. Jól tudjuk, hogy mennyire fáj Csehszlovákiának *Salgótarján*, amelyet a legfelső bíróság nekünk hagyott meg, mivel ez a város és a környéke egymagában többet jelent, mint a hegységek egész sora — értékeesebb tartalom nélkül. Most aztán egészen váratlanul ott állunk, hogy — ha a hivatalos apparátus megmozdul és elég energikusan cselekszik — hamarosan *egy újabb Salgótarján* névelkedik Csonka-Magyarország, egy teleppel, amely *gázszén* produkál.

A gazdaságilag kiszámíthatatlan jelentőségű eseményről, amely a fölfedező révén Szegedet speciálisan érdekli, a következőkben számolunk be:

Dr. Bertalan József szegedi reáliskolai vegyésztanár szenzációs tudományos fölfedezést tett, amely gyakorlati következményeiben is esetleg korszakalkotóan fontos Csonka-Magyarország életében.

Nevezett tanár, kit felkerestünk, elmondta, hogy Eger környékén a Bükk-hegységben végighúzódó mangán- és vasérc-leletek felkutatásával már évek óta foglalkozott és kutatásai közben találta meg a Bükk-hegység karbonkoru palái között azokat a *szénpalákat*, amelyek településük, alakjuk, megjelenésük szerint a Kraszószerénymegyei (Resica, Szekul, Domán) hasonló előfordulásokhoz *igen közel állnak*. A helybeli főreáliskola gazdag, e vidékről

való gyűjteményével volt alkalma összehasonlítani ezeket és ez a tény eddigi megállapításaiban *megegyeztetette*. A valószínűleg itt fekvő karbonkoru köszén hasonló a porosz, sziléziai köszénhez. Felkutatására *mélyfúrásokra volna szükség*. Ezidőszelint azonban ilyen nagyarányú befektetésre részvénytársaságot vagy pénzügyintézetet nem találni, ámbár — mondani sem kell — siker esetén bőven kamatozna az erre befektetett tőke.

Megemlítem, hogy a földtani intézet 1913-as évi jelentésében is megállapítatik ezen terület szárazföldi karbon (produktív-köszén) kora, csupán a földtani intézet jelentése nem terjeszkedik ki azon területre, ahol a szénpalák nyomai egész tipikusan felismerhetők.

Tisztában vagyunk azzal, hogy mit jelent ma mélyfúrásokat eszközölni s mégis az a véleményünk, hogy a kormánynak kötelessége e kérdésben a legmesszebbmenő áldozatokat meghozni, hogy a szenzációs fölfedezésnek gyakorlati eredményét lehetőleg minél előbb élvezze az ország.

Franciaország ragaszkodik a német jóvátételhez.

BÉCS, nov. 6. Zürichből jelentik: A *Journal des Debats* értesülése szerint Millerand köztársasági elnök, Leygues miniszterelnök és Marshall pénzügyminiszter teljesen merev álláspontot helyezkedtek a német jóvátétel kérdésében. Franciaország legfőbb tényezői a legszigorúbban ragaszkodnak a jóvátétel eredeti meghatározásához és abból semmitsem engednek.

Az északi államok a leszerelésért.

BÉCS, nov. 6. Berlinből jelentik: Itteni lapértesülések szerint Svédország, Norvégia és Dánia a Népszövetségnek Genfben összeülő tanácsa elé közösen azt a javaslatot terjesztik, hogy szárazföldön és tengeren hajtsák végre az általános leszerelést. Hir szerint Hollandia, Spanyolország és Svájc is állást fognak foglalni a javaslat mellett.

Szegedi kis tükör.

Szereztem egy fautalványt.

SZEGED, november 6.

Alulírott férfias szavamra kijelentem, hogy ezelőtt két héttel még nem kísértett az eszemben a *fá-nak* nevezett ritkaság s bár mások szerint már sok rossz fát tettem a tűzre, a fűtés gondolata még álmaimban sem háborgatott. A kopogtatás nélkül, ajtóstul reánk rontott tél azonban hirtelen megváltoztatta a természetemet s én merész lendülettel elhatároztam, hogy fát fogok szerezni. Ebbéli törekvésemben a reggelenként szerzett tapasztalataim, többek között az is, hogy a mosdóban szilárd vizet találtam, érthetőleg erőforrással szolgáltak.

A fakeskedő mosolygott, amikor egyszerien, az ártatlanok természetességével fát kértem tőle. Aztán leereszkedő kedvességgel elmagyarázta, hogy a fa előfeltétele a fautalvány, amellyel a liszthivatal díjtalanul boldogítja a reszkető emberiséget.

Elmentem a liszthivatalba. Kissé sokan voltak s így alkalmam volt azon töprengeni, hogy ime, most már értem, miért nem ad a liszthivatal lisztet; bizonyára csak fautalványa van, míg a lisztutalvány valamilyen fahivatalban kapható. Ezen a helyes ötleten annyira elmulattam, hogy észre sem vettem a tovasurranó napokat s végre a negyedik napon megkaptam a fautalványt. Megtörve bár, de fagyva nem, rohantam a fakeskedőhöz s messziről lobogtatva nyújtottam feléje a megváltó papírszeletet.

A fakeskedő már megint mosolygott. Jóságosan nézett pirosuló arcomra s atyai hangon közölte aztán, hogy fa — az már nincs. De menten meg is nyugtatott. Elárulta, hogy már a jövő héten újra lesz s akkor föltétlenül kapok, ha az utalványt érvényesíttetem. Szóval menjek vissza a liszthivatalhoz, álljak be újra a libasorba s talán mire a fa megérkezik, már rendben is lesz az utalvány.

Megköszöntem a jóságát s elindultam. Egész uton hazafelé azon gondolkodtam: miért nem nagyobb az a fautalvány? Legalább alá lehetne gyujtani véle, ha az ember az asztal egyik lábát megreszkírozza.

Mert az bizonyos, hogy egyszer megreszkírozza.

Pagát.

Belvárosi Mozi

Telefon: Igazgatóság 258.
Pénztár . . . 582.

November 8. és 9-én, hétfőn és kedden

Magyar film!

Dr. Rózsa Pál első filmje:

A tisztesség nevében.

Kóbor Tamás regénye filmen, 5 felv.-ban.

A főszerepben:

Fenyő Emil Andorfy Ida
Balassa Jenő Sarkadi Vilmos
Pázmány Ferenc

Maxi válni akar

Kacagató bohózat 2 felvonásban.

MAX LINDER a főszerepben!

Előadások kezdete: Vasár- és ünnepnapokon 1/2, 3, 1/2, 5, 1/2, 7 és 1/2, 9 órakor, köznapokon 1/2, 5, 1/2, 7 és 1/2, 9 órakor,

Kalánka Kálmán
cukrászata megnyílt
Korona-utca 13. sz.

Tekintse meg a HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R.-T. kirakatait!

Tőlünk vásárolt cipők minőségéért (lakk- és luxusárak kivételével) szavatosságot vállalunk.

Szegedi üzlet: Kárász-utca 14. Telefon: 6-84. ✕ Gyár: Nagyvárád, Biharmegye, Magyarország.